

چکیده

مقدمه: یکی از معیارهای اساسی توسعه، بهره‌مندی از منابع و امکانات در جامعه و کاهش نابرابری می‌باشد. در کشور ما همانند دیگر کشورهای در حال توسعه، میزان رفاه و دسترسی به امکانات در سطح جامعه توزیع یکنواختی ندارد و از لحاظ اجتماعی نیز تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای وجود دارد. شاخص بهداشت و درمان از مهمترین شاخص‌های پیشرفت هر کشوری به شمار می‌آید و میزان موفقیت برنامه‌های توسعه ملی نیز تا اندازه زیادی در گرو دستیابی به اهداف این بخش است. این پژوهش با هدف شناسایی روند توسعه‌یافتگی شاخص‌های ساختاری بخش بهداشت و درمان در استانهای کشور با استفاده از مدل آنالیز اسکالوگرام در طی سالهای ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ انجام گرفته است.

روش کار: این پژوهش توصیفی است و بر اساس نتایج در طبقه‌کاربردی و جزو پژوهش طولی می‌باشد که با استفاده از ۳۰ شاخص مربوط به بخش بهداشت و درمان در طی سالهای ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹، به دنبال سنجش سطح توسعه‌یافتگی استانهای کشور و تعیین سطوح برخورداری آنها می‌باشد. داده‌های مورد نیاز در سه گروه شاخصهای نهادی، نیروی انسانی و بهداشت روستایی با استفاده از یک فرم جمع‌آوری اطلاعات محقق ساخته و از طریق مطالعه سالنامه آماری استانها جمع‌آوری گردید. تحلیل داده‌ها بر اساس مدل آنالیز اسکالوگرام و به کمک نرم افزار Excel 2010 و SPSS 18 انجام گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که استانهای اصفهان، سمنان و یزد در وضعیت مناسبی از نظر توسعه‌یافتگی در طی سالهای مورد بررسی (۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹) قرار دارند. همچنین استانهای کهگیلویه و بویر احمد، سیستان و بلوچستان و خراسان شمالی در زمینه شاخصهای مورد بررسی در سطوح توسعه نیافته قرار دارند. لازم به ذکر است که استانهای اصفهان و کهگیلویه و بویر احمد به ترتیب با ۹۳.۹۹۸ درصد و ۳.۳۳۲ درصد، در طی سالهای مورد بررسی بیشترین و کمترین امتیاز را به خود اختصاص دادند.

نتیجه‌گیری: سلامت مقوله‌ای است که بر توسعه منطقه تأثیرگذار است و از آن نیز تأثیر می‌پذیرد. اولین گام جهت توسعه سلامت و کاهش شکاف سلامت میان مناطق مختلف، دستیابی به یک شناخت نسبتاً کامل از وضعیت سلامت در آن مناطق است. شاخصهای ساختاری به عنوان یکی از عوامل اصلی و حیاتی تأثیرگذار بر وضعیت سلامت همیشه مطرح بوده‌اند. بنابراین برای نیل به وضعیت عادلانه و متوازی از سلامت در استان‌های کشور، پیشنهاد می‌شود با توجه به وضعیت توسعه‌یافتگی استانها در این زمینه و برنامه‌ریزی‌های مبتنی بر حقایق، در جهت کاهش شکاف در برخورداری از امکانات و تسهیلات بهداشتی درمانی میان این استانها تلاش شود.

کلیدواژه‌ها: توسعه، شاخصهای ساختاری، بهداشت و درمان، اسکالوگرام